

DIDELIO SĄRAŠO PREKIŲ, KURIO VISO NEGALIMA NUMATYTI, ĮSIGIJIMAS PAGAL PRELIMINARIAJĄ SUTARTĮ

Viešųjų pirkimų tarnyba (toliau – Tarnyba) parengė paaiškinimus (rekomendacijas), kaip taikyti preliminariosios sutarties institutą prekių įsigijimui. Žemiau siūlomu pavyzdžiu galima naudotis, kai:

- perkančioji organizacija negali detaliai išvardinti paslaugoms suteikti reikalingas prekes (*pavyzdžiui, įsigyjant detales remonto paslaugoms ne visada įmanoma išrašyti visas detales, kurių gali reikėti sutarties vykdymo metu*);
- reikalingos prekės, kurių techninės charakteristikos pakankamai dažnai keičiasi;
- perkančioji organizacija dalyvauja kitų perkančiųjų organizacijų pirkimuose kaip tiekėjas ir jai reikia skubiai įsigyti prekių, kurių ji pati negamina (neturi) ir kurių charakteristikų negali tiksliai aprašyti.

Perkančioji organizacija tarptautinių pirkimų atveju, konkurso sąlygose nurodo, kad bus sudaroma preliminarioji sutartis su ne mažiau kaip trimis tiekėjais, jei yra trys ir daugiau kvalifikacinius reikalavimus atitinkančių ir priimtinus pasiūlymus pateikusių tiekėjų¹. Tais atvejais, kai preliminariosios sutarties nėra galimybės sudaryti su trimis tiekėjais, preliminarioji sutartis bus sudaroma su mažesniu tiekėjų skaičiumi, kurie pateikė nustatytus kvalifikacinius reikalavimus atitinkančius ir priimtinus pasiūlymus. Supaprastintų pirkimų atveju preliminarioji sutartis sudaroma supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklėse nustatyta tvarka.

Pirkimo sutarties sudarymas pagal preliminariąją sutartį

Perkančioji organizacija rengdama pirkimo sąlygas turi aiškiai aprašyti/apibūdinti ketinamas įsigyti prekes, jų savybes² ir nustatyti ketinamo įsigyti pirkimo objekto kiekius^{3,4}. Preliminarioji sutartis leidžia lanksčiau apibūdinti pirkimo objektą, tad perkančioji organizacija preliminariojoje sutartyje galėtų **papildomai** nusimatyti, kad pagal sudarytą preliminariąją sutartį gali būti įsigyjamoms techninėje specifikacijoje nurodytos, tačiau kitokių techninių charakteristikų/parametrų prekės. Tokios prekės galėtų būti įsigyjamoms:

- 1) jeigu preliminariąją sutartį perkančioji organizacija sudarytų su keliais tiekėjais – neatnaujinant tiekėjų varžymosi (t.y. kreipiantis į tiekėją, prašant papildyti pasiūlymą dėl techninėje specifikacijoje esančios, bet kitokių techninių charakteristikų/parametrų prekės) arba atnaujinto varžymosi metu;
- 2) jeigu preliminarioji sutartis bus sudaryta su vienu tiekėju – kreipiantis į tiekėją, prašant papildyti pasiūlymą (t.y. prašant tiekėjo pateikti pasiūlymą techninėje specifikacijoje esančiai, bet kitokių techninių charakteristikų/parametrų prekei). Toks pasiūlymo papildymas negali keisti pasiūlymo esmės.

Mažos vertės pirkimų atvejais⁵, siekiant užtikrinti viešųjų pirkimų principų laikymąsi bei racionalaus lėšų naudojimo tikslą, rekomenduojame laikytis aukščiau nurodytų sąlygų.

¹ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 63 straipsnio 8 dalis.

² Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 25 straipsnio 1 dalis.

³ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 18 straipsnio 6 dalies 2 ir 3 punktai.

⁴ Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2003 m. vasario 25 d. įsakymas Nr. 1S-21 „Dėl Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainodaros taisyklių nustatymo metodikos patvirtinimo“.

⁵ Mažos vertės pirkimų atvejais neprivaloma apibūdinti perkamų prekių, paslaugų ar darbų savybes¹, o pirkimo sutartyje, neprivalo būti nustatytos perkamos prekės, jų kiekiai² bei kainodaros taisyklės³, nebent supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklėse būtų nustatyta kitaip.

Pirkimo sutarties sudarymas atnaujinant tiekėjų varžymąsi arba be jo

Perkančioji organizacija preliminarioje sutartyje turi aiškiai nustatyti preliminariosios sutarties vykdymo sąlygas. Turi būti nurodyta, kada ir kokiomis sąlygomis ji vykdys atnaujintą tiekėjų varžymąsi, o kada atnaujintas tiekėjų varžymasis nebus daromas. Pavyzdžiui, preliminarioje sutartyje gali būti nustatoma, kad pagrindinės sutartys su tiekėjais bus sudaromos:

- 1) *neatnaujinant tiekėjų varžymosi*. Atnaujintas varžymasis galėtų būti nevykdomas, kuomet:
 - preliminarioji sutartis sudaroma su vienu tiekėju;
 - preliminarioji sutartis sudaroma su keliais tiekėjais, tačiau perkančioji organizacija aiškiai apibrėžia tvarką, pagal kurią bus nustatoma, kuris preliminariąją sutartį sudaręs tiekėjas tiesks prekes ir kokiomis sąlygomis jis tai atliks. Pavyzdžiui, perkančioji organizacija nurodo, kad ji įsigys paeiliui iš kiekvieno tiekėjo (1-ma sutartis su pirmuoju, esančiu eilėje, 2-ra - su antruoju ir t.t.); arba, kad ji visuomet įsigys iš pirmojo tiekėjo, o jam neturint prekęs, įsigys iš antrojo, arba ji įsigys iš pirmos vietos laimėtojo tuomet, kai bus ypatinga skuba, ar iš pirmos vietos laimėtojo arba paeiliui ji įsigys tuomet, kai prekių vertė yra maža (nurodant vertę) ir kt. Neatnaujinto varžymosi su keliais tiekėjais sutartis tinkamiausia tuomet, jei reikia įsigyti preliminarioje sutartyje aiškiai ir tiksliai nurodytas prekes, o kitais atvejais rekomenduojama numatyti atnaujintą varžymąsi;
- 2) *atnaujinant tiekėjų varžymąsi*. Šis būdas užtikrina skaidriausią prekių įsigijimą, kadangi pirkimo sutarčiai sudaryti taikoma konkurencinė procedūra.

Pabrėžtina, kad, kai preliminariojoje sutartyje numatomas atnaujintas varžymasis, turi būti aiškiai aprašyta dėl kurių preliminariosios sutarties sąlygų jis bus vykdomas. Atnaujintas varžymasis gali būti atliekamas tiesiog elektroniniu paštu, Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos (toliau – CVP IS) susirašinėjimo priemonėmis, CVP IS priemonėmis pasirenkant atitinkamą pirkimo būdo šabloną, papildomai taikant elektroninio aukciono procedūrą (jeigu jo taikymas buvo numatytas skelbime apie pirkimą ir pirkimo dokumentuose) arba jo netaikant. Priklausomai nuo pasiūlymų vertinimo kriterijaus, perkančioji organizacija turi pasirinkti pirkimo būdo šabloną: „*Atnaujintas varžymasis preliminariosios sutarties pagrindu (vert. krit. - ekonom. naud. pasiūlymas)*“ arba „*Atnaujintas varžymasis preliminariosios sutarties pagrindu (vert. krit. - mažiausia kaina)*“. O jeigu nori taikyti elektroninio aukciono procedūrą papildomai prie pasirinkto šablono, varnele turi pažymėti „*Naudoti aukcioną*“. Elektroninis aukcionas atnaujintam tiekėjų varžymuisi gali būti taikomas ir tuomet, kai preliminarioji sutartis su tiekėjais sudaryta pagal dinaminę pirkimo sistemą.

Papildomų prekių įsigijimas

Perkančioji organizacija preliminarioje sutartyje numatydama, jog gali būti įsigyjamoms ir techninėje specifikacijoje nurodytos, tačiau kitokių techninių charakteristikų/parametrų prekės:

- galėtų nustatyti, kokią dalį (*pavyzdžiui, iki 30 procentų, iki 100 procentų nuo sutarčiai skiriamų lėšų sumos arba nuo pasiūlymo kainos ir panašiai*) tokių prekių ji įsigytų per visą preliminariosios sutarties galiojimo laikotarpį;

arba

- galėtų apibrėžti maksimalią preliminariosios sutarties vertę, kuri jos vykdymo metu negalės būti viršyta (įskaitant ir kitokių techninių charakteristikų/parametrų prekių vertę);
- nustato, kad jeigu tiekėjas pasiūlo nekonkurencingus ir rinkos neatitinkančius prekių įkainius, perkančioji organizacija pasilieka teisę nesudaryti pagrindinės sutarties pagal atnaujinto varžymosi metu pateiktą pasiūlymą arba, kai preliminarioji sutartis sudaroma su vienu tiekėju – pagal papildytą pasiūlymą, ir kitokių techninių charakteristikų/parametrų prekes įsigyti vykdant naują viešąjį pirkimą.

Numatomo pirkimo vertė

Perkančioji organizacija preliminariosios sutarties taikymo atvejais pirkimo vertę nustato atsižvelgdama į didžiausią numatomą visų per visą preliminariosios sutarties trukmę numatytų sudaryti pirkimo sutarčių vertę be pridėtinės vertės mokesčio (PVM)⁶.

Pavyzdžiui, perkančioji organizacija ketina įsigyti remontui atlikti reikalingas prekes. Preliminariosios sutarties trukmė 24 mėnesiai. Prekėms, kurias gali tiksliai ir aiškiai apibūdinti, ji numato skirti 200 000 Eur be PVM. Techninėje specifikacijoje nurodytoms, tačiau kitokių techninių charakteristikų/parametrų prekėms ketina skirti 40 000 Eur be PVM. Per visą preliminariosios sutarties trukmę (t.y., minėtus 24 mėnesius) perkančioji organizacija maksimaliai galės sudaryti sutarčių už 240 000 Eur be PVM. Vadinasi, šiuo konkrečiu atveju numatomo viešojo pirkimo vertė yra 240 000 Eur be PVM (*jeigu dėl to paties tipo prekių nėra atlikta kitų pirkimų, kurių vertės turėtų būti sumuojamos arba neplanuojama atlikti daugiau to paties tipo prekių pirkimų*), ir perkančioji organizacija prekėms įsigyti turės vykdyti tarptautinio pirkimo procedūras.

PAVYZDYS

Perkančioji organizacija gamina baldus (*pavyzdžiui, kėdes, stalus, minkštus ir kitus biuro baldus*). Ji dažnai dalyvauja biuro baldų viešuosiuose pirkimuose. Dalį prekių, reikalingų biuro baldams pagaminti, ji gali aiškiai ir tiksliai aprašyti (laikydamosi [Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo](#) ir [kainodaros taisyklių](#)⁴ nuostatų, *žr. lentelę*), tačiau didesniosios dalies prekių negali numatyti, kadangi jai nėra žinoma, kokių parametrų biuro baldus jai reikės pagaminti dalyvaujant kitų perkančiųjų organizacijų viešuosiuose biuro baldų pirkimuose.

Lentelė. Pirkimo objekto apibūdinimas

Pirkimo objektas	Maksimalus įsigijamas kiekis, vnt.
Prekių pozicija - Lankstai:	
Lankstas, 35 mm	
Lankstas stiklui	
Prekių pozicija - Mechanizmai:	
Tvirtinimas medinėms durelėms	
Pakėlimo mechanizmas	
Nuleidimo mechanizmas	
Durelių nuleidimo kronšteinas	
Prekių pozicija - Bėgeliai:	
Bėgelis, 450 mm (ilgis)	
Bėgeliai pilno ištraukimo guoliniai, 600 mm	
Bėgeliai pilno ištraukimo guoliniai su pritraukimu, 550 mm	
Prekių pozicija - Spynos:	
Spynelė, cilindrinė	
Spynelė stiklo durelėms	
Spynelė stumdomoms stiklo durelėms	

⁶ [Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo](#) 9 straipsnio nuostatos ir Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2003 m. vasario 26 d. įsakymo Nr. 1S-26 „[Dėl Numatomo viešojo pirkimo vertės skaičiavimo metodikos](#)“ 6 punktas.

Taigi perkančioji organizacija sudaro biuro baldams reikalingų prekių preliminarią sutartį, nustato sąrašą prekių, kurių poreikį gali numatyti jau dabar, o preliminarioje sutartyje aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai nurodo, kad preliminariosios sutarties vykdymo metu, atsiradus poreikiui, atnaujinus tiekėjų varžymąsi (kai preliminarioji sutartis sudaroma su keliais tiekėjais) arba prašant tiekėjo papildyti pasiūlymą (kai preliminarioji sutartis sudaroma su vienu tiekėju) ji gali įsigyti kitokių techninių charakteristikų/parametrų prekių, esančių toje pačioje prekių pozicijoje (*lankstai, mechanizmai, bėgeliai, spygnos*), jeigu tokias prekes tiekėjas (-ai) turi savo asortimente. Vadinasi, jeigu perkančiajai organizacijai reikėtų kitokių parametrų prekių, nei nurodyta aukščiau pateiktoje lentelėje, pavyzdžiui, *lanksto 40 mm (o ne 35 mm), tvirtinimo aliuminėms (o ne medinėms) durelėms, bėgelio, kurio ilgis 500 mm (o ne 450 mm) ar spynelės dviguboms stiklo durelėms*, tuomet perkančioji organizacija dėl kitokių charakteristikų/parametrų prekių vykdytų atnaujintą tiekėjų varžymąsi/prašytų tiekėjų pateikti papildytus pasiūlymus, nurodydama tiekėjams visą reikalingą informaciją pasiūlymui pateikti.

Atsižvelgiant į lentelėje (*pav. pirkimo objekto apibūdinimas*) pateiktą pavyzdį, perkančioji organizacija atnaujinto varžymosi metu/prašydama tiekėjo papildyti pasiūlymą galės įsigyti tik su pirkimo objektu susijusias kitokių techninių charakteristikų/parametrų prekes. Pavyzdžiui, jeigu perkančiajai organizacijai reikės *biuro baldų kojelių*, ji jas galės įsigyti, nors lentelėje tiesiogiai biuro baldų kojelės nėra įvardintos, tačiau tokia prekė yra susijusi su pirkimo objektu (t.y. prekė reikalinga biuro baldų gamybai). Tuo tarpu su pirkimo objektu nesusijusias prekes (*pavyzdžiui, prekes reikalingas ligoninės lovų gamybai*) pagal sudarytą preliminarią sutartį įsigyti negalėtų, kadangi aprašytas prekių pirkimo objektas apima tik su biuro baldų gamyba susijusias prekes.
